

Zorginstituut Nederland

202100031

> Retouradres Postbus 320, 1110 AH Diemen

Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ)
T.a.v. mevrouw mr.
Postbus 291
3700 AG ZEIST

Zorginstituut Nederland
Zorg
Willem Dudokhof 1
1112 ZA Diemen
Postbus 320
1110 AH Diemen
www.zorginstituutnederland.nl
info@zinl.nl

T +31 (0)20 797 85 55

Contactpersoon

2022010793

Datum 25 mei 2022
Betreft Advies als bedoeld in artikel 114 van de Zorgverzekeringswet

Zaaknummer
2021036037

Onze referentie
2022010793

Uw referentie
202100031

Uw brief van
16 september 2021

Geachte mevrouw

Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) heeft het verslag van de hoorzitting en de aanvullende stukken ontvangen.

Verweerder heeft een uitgebreide reactie gegeven op het voorlopig advies. De commissie vraagt het Zorginstituut hierop te reageren. Verder vraagt de commissie of het afgenomen semen en invriezen deel uitmaken van de TESE-behandeling.

Het geschil gaat niet direct over de indicatie voor het invriezen maar over het bewaren van al eerder met TESE gewonnen en vervolgens ingevroren zaadcellen. Het aangehaalde standpunt gaat inderdaad uit van interventies die mogelijk subfertiliteit of infertiliteit met zich mee brengen als basis voor een verzekeringsindicatie. Volgens het Zorginstituut is deze indicatiegrond bij nader inzien te beperkt. De indicatie zou een door een medische oorzaak (aandoening [aangeboren of verworven] of interventie [= verworven in het kader van een zorgtraject]) bestaande of te verwachten subfertiliteit of infertiliteit moeten zijn.

Verzekerde in dit geschil was al subfertil (ernstige OAT). Met het invriezen en bewaren van met TESE gewonnen zaadcellen kan deze subfertiliteit worden verholpen (behandel zorgpad). De interventie TESE is onderdeel van de fertiliteitsbehandeling en inderdaad geen interventie die subfertiliteit of infertiliteit met zich meebrengt. De gewonnen zaadcellen kunnen direct worden gebruikt in het kader van een fertiliteitsbehandeling (ivf) of (een restant kan) worden ingevroren voor later gebruik. In die zin past invriezen in het totale zorgpad van fertiliteitsbehandeling.

Het is begrijpelijk dat, als je kijkt naar de letter van het standpunt, verweerder een uitgebreide reactie heeft gegeven op het voorlopig advies. Medisch inhoudelijk acht het Zorginstituut een ruimere uitleg van het standpunt in dit geval vollediger en beter uitlegbaar. Het Zorginstituut zal een addendum bij het standpunt opstellen en deze publiceren bij het standpunt.

Hogachtend,

Zorginstituut Nederland
Zorg

Datum
25 mei 2022

Onze referentie
2022010793

Advies Zorginstituut Nederland in een geschil over de uitvoering van de zorgverzekering

De Stichting Klachten en Geschillen Zorgverzekeringen (SKGZ) heeft op 16 september 2021 aan Zorginstituut Nederland (het Zorginstituut) advies gevraagd als bedoeld in artikel 114, derde lid, van de Zorgverzekeringswet (Zvw). Verzoeker en verweerder hebben een geschil over de vergoeding van het invriezen en bewaren van semen.

Bij de adviesaanvraag heeft de SKGZ een kopie van het dossier gestuurd. Het Zorginstituut brengt een voorlopig advies uit, dat nog aangepast kan worden als uit het verslag van de hoorzitting en/of aanvullende stukken nieuwe feiten of omstandigheden naar voren komen.

In de tussen partijen overeengekomen zorgverzekering is de aanspraak op medisch-specialistische zorg omschreven. Dit komt overeen met de Zvw.

Vooraf merkt het Zorginstituut nog op dat zijn adviestaak beperkt is tot de vraag of verzoeker aanspraak heeft op een verstrekking of een vergoeding op grond van de basisverzekering. Dit betekent dat het Zorginstituut twee vragen beantwoordt. Namelijk, of de zorg in geschil onderdeel is van het basispakket en vervolgens of verzoeker op deze zorg is aangewezen. Dit laatste is een medische beoordeling. Er is een BIG-geregistreeerde medisch adviseur betrokken bij de beoordeling van het geschil. Het Zorginstituut baseert het advies op de beschikbare informatie in het toegezonden dossier.

Het advies van het Zorginstituut kan geen betrekking hebben op een beslissing van verweerder op basis van de aanvullende verzekering of coulance.

Situatie van verzoeker

De ouders van verzoeker schrijven dat verzoeker in aanleg onvruchtbaar is door een te lage testosteron-productie. In 2018 is via een TESE procedure (testicular sperm extraction) in een Duitse kliniek is weefsel verkregen wat later eventueel gebruikt kan worden voor een fertiliteitsbehandeling (ICSI, intracytoplasmatische spermatozo injectie). Medische gegevens hierover ontbreken overigens in het dossier, maar uit het dossier is af te leiden dat de indicatie voor de ingreep TESE niet ter discussie staat.

Het verkregen weefsel is ingevroren en opgeslagen. Vanaf 2018 ontvangt verzoeker hiervoor nota's ten bedrage van ca. € 150,- per halfjaar. De jaarlijkse kosten hiervoor zijn in 2018 eenmalig door de verweerder vergoed uit coulance. Verweerder stelt zich op het standpunt dat de opvolgende jaren deze kosten niet worden vergoed en voor betrokkene zelf zijn. De vergoeding van de kosten voor het invriezen en bewaren voor de jaren 2019 en 2020 zijn door verweerder inmiddels afgewezen.

Verweerder voert aan dat de kosten van het invriezen en bewaren van semen alleen vergoed worden vanuit de basisverzekering als de TESE-behandeling is uitgevoerd in verband met oncologische zorg die mogelijke onvruchtbaarheid tot gevolg kan hebben. In alle andere situaties zijn de kosten hiervan voor eigen rekening. Verzoeker is in de aanleg onvruchtbaar. De kosten komen daarom niet voor vergoeding in aanmerking.

Juridisch kader

Op grond van artikel 2.4, lid 1, van het Besluit zorgverzekeringen (Bzv) omvat geneeskundige zorg, zorg zoals onder meer medisch specialisten die plegen te bieden. Verder geldt dat de zorg moet voldoen aan 'de stand van de wetenschap en praktijk'.¹ Het criterium bepaalt of een specifieke behandeling behoort tot het verzekerde pakket. Nadat is vastgesteld dat een behandeling als een verzekerde prestatie is aan te merken, dient te worden vastgesteld of een individuele verzekerde naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen op de prestatie.²

Beoordeling

De informatie in het dossier is medisch en juridisch beoordeeld.

Uit het dossier blijkt dat de indicatie en vergoeding van de TESE-behandeling niet in geschil is. In geschil is de vraag of de kosten voor het invriezen en bewaren voor vergoeding in aanmerking komen vanuit de basisverzekering.

In 2007 heeft het CVZ (voorganger van het Zorginstituut) een standpunt³ ingenomen rond het verzamelen, invriezen en bewaren van semen. Het CVZ kwam in het standpunt tot de conclusie dat verzamelen, invriezen en bewaren van semen onder de basisverzekering valt als onderdeel van het zorgtraject dat behoort tot de volgende oncologische interventies:

1. een grote operatie aan/om de geslachtsdelen;
2. een chemotherapeutische behandeling en/of radiotherapeutische behandeling waarbij de geslachtsdelen in het stralingsgebied vallen.

Het CVZ heeft in het pakketadvies 2007 geadviseerd het semen maximaal twee jaar te bewaren en deze bewaartermijn op te nemen in het Bzv. Dit advies is niet overgenomen.

Op dit standpunt is een addendum gevolgd in 2010. Het verzamelen, invriezen en bewaren van semen valt ook onder de basisverzekering als de genoemde interventies ingezet worden bij een niet-oncologische aandoening. De aard van de interventie brengt immers de mogelijke subfertiliteit of infertiliteit met zich mee, niet de aard van de aandoening.

Verder concludeerde het CVZ dat de interventie valt onder de zorg zoals 'medisch-specialisten die plegen te bieden' met de volgende argumenten:

Volgens de professionele normen van de beroepsbeoefenaren, zoals neergelegd in standaarden en richtlijnen, verdient ook een bijwerking van een primaire interventie behandeling. Rond het invriezen van semen betoogde het CVZ dan ook dat:

1. Het invriezen van semen onderdeel is van het totale 'zorgpad' van een behandeling. Het 'behandelt' immers een mogelijke bijwerking van de primaire interventie (chemotherapie en/of radiotherapie);
2. De bijwerking op zichzelf een aandoening vormt die zorg verdient. De Centrale Raad van Beroep (1987) bestempelde infertiliteit immers als ziekte en de behandeling van infertiliteit als zorg die in beginsel ten laste van de ZFW, nu de Zvw, komt.

¹ Art. 2.1 lid 2 Bzv

² Art. 2.1 lid 3 Bzv

³ [Vitrificatie van eigen eicellen | Standpunt | Zorginstituut Nederland](#)

3. Bijwerkingen van interventies behandeld worden, indien mogelijk vóórdat ze optreden, bijvoorbeeld tromboseprofylaxe bij mensen die een nieuwe heup krijgen, het voorkomen en behandelen van misselijkheid en braken bij chemotherapie, de stimulering van leukocyten door toediening van groeifactoren.

Door de formulering in het standpunt van het Zorginstituut is het voorstelbaar dat verweerder in de veronderstelling is dat invriezen van semen alleen te vergoeden is als sprake is van (oncologische) interventies die tot infertiliteit kunnen leiden. Vaststaat dat verzekerde naar inhoud en omvang redelijkerwijs is aangewezen op de behandeling. Er is dus een indicatie voor de TESE-behandeling. Alle aandoeningen die op zich of door de behandeling ervan tot infertiliteit kunnen leiden kunnen een indicatie zijn voor semen invriezen. Want er zijn aandoeningen die op zich al infertiliteit geven en aandoeningen die door de behandeling ervan tot infertiliteit leiden.

Conclusie

TESE mag worden uitgevoerd worden ten laste van het basispakket. Uit het dossier blijkt dat de indicatie voor de interventie TESE niet in geschil is. Verzoeker is daarom redelijkerwijs aangewezen op de behandeling. Het invriezen van semen is onderdeel van het totale 'zorgpad' van een behandeling.

Het advies

Het Zorginstituut adviseert op basis van de beschikbare informatie in het dossier het volgende:

De kosten voor vergoeding van het invriezen en bewaren van semen kunnen voor vergoeding in aanmerking komen ten laste van de basisverzekering.